

תוכן עניינים

תקציר- עמ' 2

מבוא- עמ' 3

1. פדופיליה- עמ' 4

1.1 פדופיליה: הגדרה- עמ' 4

1.2 מאפיינים קליניים- עמ' 5

1.3 שכיחות- עמ' 6

1.4 אטיולוגיה- עמ' 6

1.5 טיפול- עמ' 6

2. התעללות מינית בילדים- עמ' 7

3. פדופיליה והתעללות מינית בילדים בחברה החרדית- עמ' 9

3.1 החברה החרדית: מאפיינים- עמ' 9

3.2 שכיחותה של פדופיליה והתעללות מינית במגזר החרדי- עמ' 10

3.3 הסברים לתופעה- עמ' 11

3.4 הקושי באיתור וטיפול בתופעה- עמ' 12

דיון ומסקנות- עמ' 15

רשימת מקורות- עמ' 17

תקציר

עבודה זו הינה עבודה עיונית אשר מבקשת באמצעות סקירה מקיפה של מחקרים ומאמרים לנסות ולעמוד על תופעת הפדופיליה ולהתמקד בהיקפיה ומאפייניה של תופעה זו במגזר החרדי.

ניתוח המחקרים והמאמרים שעסקו בנושא זה הדגים כיצד תופעת הפדופיליה או ההתעללות המינית בילדים שאינה נשענת על משיכה מינית לילדים (סרוגייט), מתקיימת בשכיחות גבוהה בקרב הציבור החרדי. ניתוח הספרות בנושא מדגים כי ניתן להסביר תופעה זו הן באמצעות תיאוריות פילוסופיות המתארות תופעה זו כדחף להפר את "עיקרון ההנאה", " שמטרתו להביא את הסובייקט למצב של רגיעה – והן באמצעות הסברים הנשענים על התרבות ואורח החיים של מגזר זה ובהם משפחות גדולות, אורח חיים שבו מקובל שהאחים הגדולים משגיחים על מספר גדול של ילדים, שעות של צהריים שבהם ילדים רבים צועדים לבתיהם ללא ליווי מבוגר וכו'.

כמו כן ממצאי הסקירה מדגימים כיצד קשה לאמוד את היקף התופעה בשל ההיבדלות של החברה החרדית ואי פנייתם של הקורבנות לגורמי טיפול או אכיפה מחוץ לממסד החרדי- מגמה זו מתחילה להשתנות בשנים האחרונות בשל יחסי גומלין של החברה הכללית עם החברה החרדית וכך נחשף לאט לאט היקפה של התופעה ונוצרים מרכזים וגורמי טיפול אשר מתאימים את עצמם להתמודדות עם התופעה בחברה ייחודית זו.

מבוא

עבודה זו מבקשת לעסוק בתופעת הפדופיליה ולהתמקד בהיקפיה ומאפייניה של תופעה זו במגזר החרדי. על מנת לנסות ולעמוד על תופעה 'מוסתר' זו הנובעת מאופייה המתבדל של החברה החרדית ומן ה'טאבו' שבמחלת ה'פדופיליה' אנסה לגעת בנושא באמצעות סקירת מחקרים ומאמרים שנכתבו ובנושא במטרה לשפוך אור על התופעה, היקפיה, מאפייניה ואפשרויות הטיפול בה.

נקודת המוצא של עבודה זו הינה כי על מנת להבין התנהגויות של קבוצה או קהילה עלינו להידרש למערך התרבותי, הערכי והמוסרי הקיים באותה קבוצה. הגדרה של פגיעה בילדים שונה בין תרבויות וחברות שונות, ומה שנחשב מקובל בתרבות אחת יכול להיתפס בצורה שונה בקבוצה חברתית ותרבותית אחרת.

הציבור החרדי מתמודד עם עלייה במקרי הפגיעות המיניות או לפחות בחשיפה שלהן ועושה הרושם כי היום, יותר מבעבר, פרשיות חמורות ביותר מגיעות לתקשורת ולטיפולן של רשויות החוק, הרווחה ואנשי מקצוע (עדן, 2007). עלייה בשיעור המקרים, או לפחות בחשיפתן, מוציאה לרשות הרבים נושאים שהיו בגדר טאבו. החברה החרדית בנויה מאוסף קהילות יהודיות דתיות ונחשבת לחברה אולטרה-שמרנית המקדשת את המסורת הדתית האורתודוקסית המחמירה. כך, שהחיים בה מבוססים על הקפדה דקדקנית במצוות.

נשאלת השאלה- כיצד ייתכן שבקרב מגזר הדוגל בערכים של צניעות, היעדר מתירנות מינית ושולל מכל וכל סטיות מיניות כאלה ואחרות מופיעה ההתעללות המינית בילדים בשכיחות כה גדולה.

בכדי לענות על שאלה זו ולשפוך אור על תופעה שקשה לעמוד על מאפייניה הייחודיים- ראשית, אציג את תופעת הפדופיליה, הגדרותיה ומאפייניה- אדון בתסמיני המחלה, באטיולוגיה שלה ובאפשרויות הטיפול. בפרק השני אעסוק בהתעללות מינית בילדים- אציג את היקף התופעה בחברה בכלל, את מאפייניה ואת יחס המשפט הישראלי לתופעה. בפרק השלישי אדון בחברה החרדית- מאפייניה וייחודיותה ואדון בתופעת ההתעללות המינית תוך ניסיון לבדוק את השכיחות של התופעה בחברה זו. כמו כן, אבקש למצוא הסברים לשכיחות התופעה בחברה החרדית המסוגרת ולעמוד על האופן בו התעללות מינית בילדים עלתה מעל לפני השטח רק בשנים האחרונות וכיצד עדיין קשה מאוד לאתר אותה, לאכוף אותה ולטפל בה.

באופן אישי, אני חושב שמהותה של עבודה זו חשובה מאוד- היא מאפשרת להציג ולדון בנושא שאולי פעמים רבות נדחק אל "מאחורי הקלעים" בשל אי הנעימות וה"טאבו" שבו גם בשל העיסוק בפדופיליה והתעללות בילדים- נושא קשה שקשה להכיל, ויתרה מכך- בשל בחינתו בתוך חברה המבקשת להציג חזית "טהורה", כזו שתופעות מסוג זה אינן מתקיימות בה ומבקשת להסתגר בדל"ת אמותיה, גם כשיש צורך ממשי לעזרה או התערבות חיצונית.

1. פדופיליה

1.1 פדופיליה: הגדרה

בהגדרתה הרפואית-פסיכולוגית, פדופיליה היא הינה הפרעה בעוררות המינית או 'פאראפיליה' והיא מתאפיינת במשיכה מינית לילדים או לנערים צעירים. המילה נטבעה על-ידי משוררים יוונים כמילה נרדפת לפדרסטיה (Pederasty), (V paderastia מערכת יחסים מינית בין גברים לנערים). המונח נטבע שנת 1886-ב על-ידי הפסיכיאטר והסקסולוג הווינאי ריכארד פון קראפט-אבינג (Von Krafft-Ebing) בחיבורו "פסיכופתיה סקסואלית".

פדופיליה מוגדרת כהפרעה נפשית על-ידי הספרות האבחונית ה-DSM-IV (2013). על פי ה-DSM-IV ניתן לאבחן פדופיליה כאשר מתקיימים הקריטריונים הבאים:

- "במשך לפחות שישה חודשים יש אירועים חוזרים ונשנים של התעוררות מינית חזקה, דחפים מיניים או התנהגות המערבת פעילות מינית עם ילד או ילדים שטרם הגיעו לבגרות מינית (באופן כללי גיל 13 או פחות)
- הפנטזיות, הדחפים המיניים או ההתנהגות גורמים למצוקה או פגיעה תפקודית בתחום החברתי, התעסוקתי או כל תחום תפקוד חשוב אחר.
- האדם בגיל 16 לפחות, ומבוגר לפחות ב-5 שנים מהילד או הילדים שהוזכרו בסעיף "1."

ואולם, לא תמיד יחסים מין בין אדם מבוגר לילד צעיר נחשבו כמחלת נפש או הוגדרו כמצויים 'מחוץ לחוק'. כרמון (2013) מתאר בספרו כיצד בתקופות עברו- יחסים מיניים בין נערים צעירים למבוגרים היו מקובלים חברתית. גם מוטייה (2014) מתאר כיצד קבוצות עניין פדופיליות קמו החל בשנות השבעים במדינות רבות, ובכללן הולנד, ארצות הברית ובריטניה, כאשר האקטיביזם הפדופילי בלט בייחוד בהולנד, שם תמך ב-1972 הארגון המכובד 'ארגון הרפורמה המינית ההולנדית בפרסום הספר 'מין עם ילדים', שתיאר בקווים כלליים מחקר בין לאומי על 'סקס בין דורי', ושימש אסמכתה לאקטיביזם הפוליטי הפדופילי ברחבי מערב אירופה. מוטייה (שם) מתאר כיצד שלא כ'ארגון הבריאות העולמי' שראה בפדופיליה הפרעה מינית ונפשית, נלחמו אקטיביסטים פדופילים למען לגיטימיות רבה יותר, למען אי סיווגה של הפדופיליה כמחלת נפש, למען זכויות מיניות של ילדים ולמען אי סיווגו של מין בין דורי (בהסכמה) כפשע. כך, גם בצרפת קראו בסוף שנות השבעים כמה עצומות ציבוריות לפרלמנט לבטל את חוקי גיל ההסכמה; ובייחוד עצומה שקראה בשנת 1977 להכשרת כל היחסים בהסכמה בין מבוגרים לקטינים, וחתמו עליה אינטלקטואלים בולטים כמו ז'אן פול סרטור, סימון דה בובואר, מישל פוקו, ז'קדרידה, רולן בארת ופסיכואנליטיקאית הילדים הידועה ביותר בצרפת פרנסואז דולטו. קבוצות שתמכו בפדופיליה פעלו אפוא בהקשר שבו התחילו להגדיר מחדש באופן כללי יותר רעיונות תרבותיים בנוגע למיניות של ילדים, ושגיל הבגרות המינית ירד מאוד.

ואולם, העמדות הציבוריות כלפי יחסים מיניים בין ילד למבוגר הוקשחו מאוד מאז שנות השמונים. במערב אירופה נעלמו רוב השדולות הפדופיליות הפוליטיות לנוכח הזעם הציבורי הגואה על ניצול מיני של ילדים, ובארצות הברית, בקנדה ובבריטניה בעקבות מעקבים משטריים גוברים והולכים אחרי הקבוצות והעמדה לדין של חבריהן התפרקו רבות מן הקבוצות הבולטות ביותר (אם כי לא לכולן) או נעשו קהילות בולטות פחות ומבוססות אינטרנט.